

INFORMACJA DOTYCZĄCA PTASIEJ GRYPY

W ciągu ostatnich dwóch lat jesteśmy nieustannie informowani o lokalnych epidemiach ptasiej grypy (ang. avian influenza, AI) dziesiątkującej hodowle drobiu i co gorsza zabijającej ludzi. Niestety coraz więcej wskazuje, że panika wzbudzana przez – jak zwykle historyczne – media jest uzasadniona.

Ptasia grypa jest chorobą znaną przez hodowców drobiu od ponad 100 lat, kiedy to po raz pierwszy opisana została we Włoszech. Ostatnich kilka lat pokazało, że wirus ptasiej grypy, należący do wywołujących jedynie infekcje ptaków wirusów grypy typu A, przełamał barierę gatunkową i zaatakował także ludzi. Wśród naukowców istnieje przypuszczenie, że wirus ptasiej grypy nabył cechy charakterystyczne dla wirusa grypy ludzkiej. Wszelkie takie mutacje są bardzo groźne. Przypomnijmy, że sławna grypa „hiszpanka”, która po I wojnie światowej spowodowała śmierć ponad 40 milionów ludzi również pochodziła od zwierząt: wywoływała wcześniej chorobę kaczek. Budząca obecnie lęk na świecie ptasia grypa może zmutować w podobny sposób. Duże obawy wśród naukowców budzi również fakt zapadalności na ptasią grypę trzody chlewnej. Komórka świni może zostać bowiem zainfekowana przez dwa rodzaje wirusów: ludzkie i ptasie, które mogą wymieniać się pomiędzy sobą materiałem genetycznym dając w efekcie niezwykle groźnego mutanta. Wszystkie opisane powyżej zjawiska są niezwykle niebezpieczne i wymagają natychmiastowych działań zapobiegawczych.

Grypa ptasia jest chorobą zakaźną występującą wśród ptactwa wywołana przez szczep wirusa typu „A”. Uważa się, że wszystkie gatunki ptaków są podatne na zakażenia wirusem, wśród ptactwa wywołuje różne objawy, w tym może spowodować wysoce zakaźną i śmiertelną postać powodującą epidemie. Wysoce chorobotwórcze wirusy mogą przetrwać przez długi czas w środowisku, zwłaszcza w niskiej temperaturze.

Dużą rolę w rozprzestrzenianiu się wirusa grypy ptasiej jest kontakt ptactwa domowego z ptactwem dzikim, a także bazy, gdzie handluje się żywym ptactwem, również skażone przedmioty - pojazdy, sprzęt rolniczy, klatki czy też karma.

Epidemie ptasiej grypy wywołane przez wirus H5N1 **wśród drobiu** dotychczas wystąpiły w krajach Azji Południowo – Wschodniej: Wietnamie, Laosie, Kambodży, Tajlandii, Chinach, Indonezji, Malezji, Korei Płn. i Płd. Japonii, Pakistanie.

Pod koniec lipca br. Stwierdzono epidemię drobiu na terenie Federacji Rosyjskiej i Kazachstanu.

Zachorowania na ptasia grypę wśród ludzi wg komunikatu GIS z dnia 20.09.2005 r. zanotowano w 4 krajach: Wietnamie, Tajlandii, Kambodży, Indonezji.

Według doniesień WHO łącznie potwierdzono 121 wypadków zachorowań, w tym 65 zgonów.

Zalecenia:

WHO nie rekomenduje w chwili obecnej wstrzymania się z podróżą do tych krajów – jednakże konieczne jest zachowanie maksimum **ostrożności** w czasie pobytu na tych terenach.

Zalecenia ogólne:

Obecnie nie jest dostępna szczepionka przeciwko ptasiej grypie, jednakże uważa się, że regularne, coroczne szczepienie dostępnymi szczepionkami przeciwko grypie może złagodzić przebieg zachorowania na ptasią grypę.

Światowa Organizacja Zdrowia zaleca coroczne, profilaktyczne szczepienie się przeciwko grypie.

Światowa Organizacja Zdrowia zaleca następujące środki zaradcze:

- **Zaleca się unikanie kontaktu z ptakami nie zależnie od tego czy są one zdrowe, czy nie.**
- **Osoby, które muszą pracować z ptakami powinny nosić maski i kombinezony chroniące przed pyłem unoszącym się ze ściółki, a także dbać o higienę.**
- **Drób z zarażonych stad musi być niszczony i nie może być przeznaczony do spożycia przez ludzi ani przez zwierzęta nawet po przetworzeniu.**
- **Rozprzestrzenianiu się epidemii ptasiej grypy zapobiega masowy ubój ptaków zarażonych stad i szczepienia pozostałych ptaków szczepionką odpowiadającą międzynarodowym standardom.**

Głównymi środkami zapobiegającymi rozprzestrzenianiu się grypy ptasiej jest kwarantanna w gospodarstwach rolnych oraz likwidacja zakażonego lub podejrzanego o zakażenie ptactwa domowego.

Główny Inspektor Sanitarny w marcu br. powołał Krajowy Komitet ds Pandemii Grypy. Według opinii ekspertów zajmujących się problemami epidemiologii i chorób zakaźnych, istnieje potencjalna groźba wybuchu pandemii grypy.

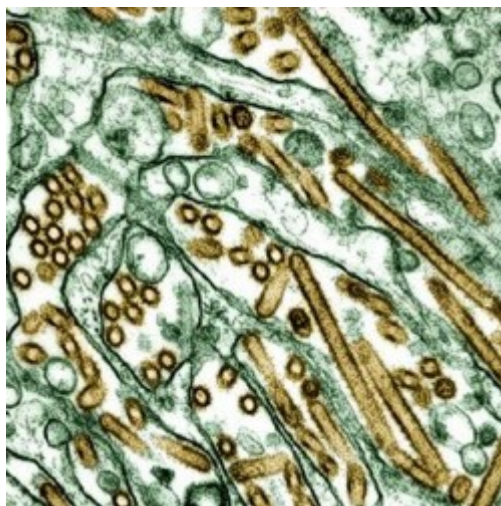
Zdaniem GIS zagrożenia związane z ptasią grypą trzeba rozpatrywać w dwóch aspektach:

- zagrożenie dla ptactwa domowego i dla ferm hodowlanych,
- potencjalnego zagrożenia dla ludzi.

Jak zapewnia GIS nie udowodniono w tej chwili przenoszenia tego wirusa między ludźmi. Jak dotąd brak jest również doniesień, aby miało miejsce przeniesienie z człowieka na człowieka. Jednakże biorąc pod uwagę zdolność mutacji wirusa H5N1 takiej ewentualności wykluczyć nie można. Większość przypadków zachorowań wystąpiła na terenach wiejskich i związana głównie z kontaktem z żywym lub zabitym ptactwem w procesie produkcji lub przygotowania żywności. Nie zanotowano przypadków związanych ze spożyciem jaj lub mięsa po prawidłowej obróbce cieplnej.

Polska nie ma laboratorium, które może przeprowadzić badania nad wirusami chorób wysokiego ryzyka np.: dżumy, ospy czy gorączki krwotocznej. Obecnie w takich przypadkach musimy korzystać z pomocy laboratorium w Hamburgu.

Badania nad niebezpiecznym wirusem ptasiej grypy również trzeba prowadzić w specjalistycznych warunkach – jedyną placówką, która mogłaby badać tego typu wirusy jest Ośrodek Diagnostyki i Zwalczania Zagrożeń Biologicznych w Puławach.

Szczep wirusa ptasiej grypy H5 N1

KOMUNIKAT GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO DOTYCZĄCY PTASIEJ GRYPY (AVIAN INFLUENZA) Z DNIA 20 WRZEŚNIA 2005 R.

AKTUALNA SYTUACJA EPIDEMICZNA

W dniu 16 września 2005 r. WHO poinformowała o kolejnym zgonie osoby zakażonej wirusem ptasiej grypy H5N1. Przypadek ten, potwierdzony laboratoryjnie, miał miejsce w Dżakarcie (Indonezja). Dnia 19 września 2005 r. WHO przekazała natomiast informację o potwierdzeniu kolejnego, podejrzanego przypadku zakażenia wirusem ptasiej grypy. Zachorowanie nastąpiło w lipcu 2005 r. w Wietnamie. Od połowy grudnia 2004 r. do dnia 19 września br. zanotowano w tym kraju 65 przypadków zakażeń tym wirusem, z czego 21 było śmiertelnych.

Wywołane przez wirus H5N1 epidemie ptasiej grypy wśród drobiu miały dotychczas miejsce w krajach Azji Południowo-Wschodniej: Wietnamie, Laosie, Kambodży, Tajlandii, Chinach, Indonezji, Malezji, Korei Płn. i Płd., Japonii oraz Pakistanie. Zachorowania na ptasią grypę wśród ludzi zanotowano w 4 krajach: Wietnamie, Tajlandii, Kambodży i Indonezji, gdzie wg doniesień WHO od początku wystąpienia epidemii potwierdzono łącznie 121 przypadków zachorowań, w tym 65 przypadki zgonów. Mimo wysiłków podjętych przez służby weterynaryjne wirus jest wciąż wykrywany wśród ptactwa w wielu lokalizacjach na obszarze Wietnamu i Indonezji oraz w niektórych częściach Kambodży, Chin, Tajlandii i prawdopodobnie Laosu. Pod koniec lipca br. stwierdzono również epidemie wśród drobiu poza obszarem Azji Południowo-Wschodniej - na terenie Federacji Rosyjskiej i Kazachstanu.

Najnowsze informacje dotyczące rozprzestrzenienia geograficznego ptasiej grypy dostępne są na stronach internetowych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) pod adresem: http://www.who.int/topics/avian_influenza/en/

ZALECENIA

Światowa Organizacja Zdrowia nie rekomenduje w chwili obecnej wstrzymania się z podróżą do krajów, w których zanotowano zachorowania. Tym nie mniej konieczne jest zachowanie maksimum ostrożności w czasie pobytu na ich terenie.

Zalecenia dotyczące wyjazdów:

- przed podróżą zasięgnąć specjalistycznej porady medycznej,
- niezbędne jest sprawdzenie na stronach WHO ostatnich informacji dot. sytuacji epidemicznej w danym regionie,
- unikanie odwiedzania ferm drobiu oraz miejsc sprzedaży żywych zwierząt,
- unikanie kontaktu z powierzchniami zawierającymi zanieczyszczenia zwierzęce,
- powstrzymanie się od spożywania surowych jaj, unikanie kontaktu z surowymi lub niedogotowanymi produktami pochodzenia drobiowego

Zalecenia ogólne:

Obecnie nie jest dostępna szczepionka przeciwko ptasiej grypie, jednakże uważa się, że regularne, coroczne szczepienie dostępnymi szczepionkami przeciwko grypie może złagodzić przebieg zachorowania na ptasią grypę.

Światowa Organizacja Zdrowia zaleca coroczne, profilaktyczne szczepienie się przeciwko grypie.

OGRANICZENIA PRZYWOZU TOWARÓW I ZWIERZĄT

Główny Lekarz Weterynarii w dniu 8 sierpnia 2005 r. wprowadził zakaz przywozu z terytorium Federacji Rosyjskiej i Kazachstanu do Polski puchu i pierza surowego (niepoddanego obróbce cieplnej uniemożliwiającej przenoszenie czynników zakaźnych) oraz wszystkich gatunków ptaków. Pełny tekst Informacji Głównego Lekarza Weterynarii dotycząca zakazu przywozu niektórych zwierząt oraz produktów pochodzenia zwierzęcego z Federacji Rosyjskiej oraz Kazachstanu oraz pozostałe informacje na temat ograniczeń w imporcie towarów z obszarów dotkniętych zachorowaniami na ptasia grypę dostępne są pod adresem: <http://www.wetgiw.gov.pl/>

PODSTAWOWE INFORMACJE O PTASIEJ GRYPIE

Grypa ptasia jest chorobą zakaźną występującą wśród ptactwa wywoływana przez szczep wirusa grypy typu A. Choroba ta została zidentyfikowana po raz pierwszy we Włoszech 100 lat temu; występuje praktycznie na całym świecie. Uważa się, że wszystkie gatunki ptaków są podatne na zakażenie wirusem grypy ptasiej, chociaż niektóre mogą być bardziej odporne. Zakażenie wirusem wśród ptactwa wywołuje różne objawy, w tym może spowodować wysoce zakaźną i śmiertelną postać powodującą epidemie. Ta ostatnia postać jest znana jako „wysoce chorobotwórcza grypa ptasia”.

Kontakt ptactwa domowego z ptactwem dzikim, a także bazyry, gdzie handluje się żywym ptactwem odgrywają dużą rolę w rozprzestrzenianiu się wirusa grypy ptasiej. Inne drogi rozprzestrzeniania się zakażenia to skażone przedmioty takie jak pojazdy, sprzęt rolniczy, klatki czy karma. Wysoce chorobotwórcze wirusy mogą przetrwać przez długi czas w środowisku, zwłaszcza w niskiej temperaturze.

Głównymi środkami zapobiegającymi rozprzestrzenianiu się grypy ptasiej jest kwarantanna w gospodarstwach rolnych oraz likwidacja zakażonego lub podejrzanego o zakażenie ptactwa domowego.

Wirus grypy ptasiej sporadycznie powoduje zakażenia u ludzi. Pierwsze udokumentowane przypadki zakażenia ludzi wirusem grypy ptasiej typu H5N1 miały miejsce w Hong-Kongu w 1997 r. Zachorowało wówczas 18 osób (groźne infekcje dróg oddechowych), z których 6 zmarło. Zbiegło się to z epidemią grypy ptasiej typu H5N1 wśród ptactwa domowego. Stwierdzono, że przyczyną wystąpienia choroby u ludzi był bliski kontakt z żywym, zakażonym drobiem. Szybka likwidacja ok. 1,5 mln sztuk drobiu zapobiegła rozprzestrzenieniu się choroby.

Epidemię wysoce chorobotwórczej ptasiej grypy wśród drobiu – wywołanej wirusem H5N1 - notowano w kilku krajach Azji Południowo-Wschodniej od połowy grudnia 2003 r. Przypadki zachorowań i zgonów wśród ludzi zanotowano w 4 krajach: Wietnamie, Tajlandii, Kambodży i Indonezji.

Trzecia fala epidemii rozpoczęła się w połowie grudnia 2004 r. w Wietnamie, powodując zachorowania wśród ludzi w Wietnamie, Tajlandii i Kambodży.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że przeniesienie zakażenia na człowieka jest rzadkie i wirus nie przenosi się łatwo z ptactwa na człowieka. Jak dotąd brak jest również doniesień, aby miała miejsce transmisja człowiek-człowiek. Większość przypadków zachorowań wystąpiła na terenach wiejskich i związana była głównie z kontaktem z żywym lub zabitym ptactwem w procesie produkcji lub przygotowywania żywności. Nie zanotowano natomiast przypadków, które byłyby związane ze spożyciem jaj lub mięsa poddanych prawidłowej obróbce cieplnej.

Ostatnie badania naukowe potwierdzają, że wirus H5N1 mutuje się stanowiąc zagrożenie dla ludzi. Na konferencji zorganizowanej 6 czerwca 2005 roku w Kuala Lumpur podjęto uchwałę o wprowadzeniu jednolitej strategii w walce z wirusem ptasiej grypy. W pracach konferencji uczestniczyli przedstawiciele: Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Międzynarodowej Organizacji Epizootologicznej (OIE) i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Celem konferencji było dokonanie oceny zagrożenia wirusem ptasiej grypy w związku ze stale rosnącą liczbą przypadków zachorowań i zgonów wśród ludzi. W wyniku ustaleń podjęto szereg wiążących uchwał, zobowiązujących przedstawicieli rządów państw dotkniętych epidemią do wspierania farmerów w celu utylizacji drobiu podejrzanego o roznoszenie epidemii. Dodatkowo WHO zobowiązała się do prowadzenia programów edukacji wśród personelu medycznego, w celu czynnego zapobiegnięcia ewentualności wystąpienia dalszych zachorowań. W chwili obecnej laboratorium referencyjne WHO dysponuje informacjami nt. typu wirusa H5N1, który wg informacji nie zmienił swojej struktury od 2004 roku. Informacje te są udostępniane producentom szczepionek, w celu opracowania preparatu, który czynnie uodparniałby przeciw zachorowaniom.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu